

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСЕУКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ЕКОНОМІСТІВ-МІЖНАРОДНИКІВ»
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ
В ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ
БАЛТІЙСЬКА МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ, м. РИГА, ЛАТВІЯ
УНІВЕРСИТЕТ HUMANITAS, ПОЛЬЩА
ЧЕНСТОХОВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, ПОЛЬЩА**

X МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**СТРАТЕГІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ:
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ**

23 березня 2023 року

**Черкаси
ЧДТУ
2023**

Стратегії глобальної конкурентоспроможності: соціально-економічні виміри : матеріали X міжнар. науково-практич. конфер. (23 берез. 2023 р.) [Електронний ресурс] / упоряд. : Л. О. Петкова, Д. М. Паламарчук ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : Черкаський державний технологічний університет, 2023. – 243 с.

В збірнику представлено матеріали X міжнародної науково-практичної конференції «Стратегії глобальної конкурентоспроможності: соціально-економічні виміри», яка була організована кафедрою міжнародної економіки та бізнесу ЧДТУ за участі ВГО «Українська асоціація економістів-міжнародників» і Інформаційного центру Європейського Союзу в Черкаській області. Визначено сучасні тренди розвитку світового господарства, вплив російсько-української війни на глобальні економічні та політичні процеси, досліджені інституційні, технологічні, інноваційні та фінансові аспекти забезпечення економічного зростання, окреслені напрями відновлення економіки України, шляхи забезпечення міжнародної конкурентоспроможності на рівнях країни, регіону та підприємства.

Редакційна рада:

- Григор О. О. д-р політ. наук, в. о. ректора Черкаського державного технологічного університету (*голова ради*)
- Фауре Е. В. д-р техн. наук, професор, проректор з науково-дослідної роботи і міжнародних зв'язків ЧДТУ (*заступник голови ради*)

Члени редакційної ради:

- Петкова Л. О. д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки та бізнесу ЧДТУ
- Гавриленко В. О. д-р екон. наук, доцент, завідувач кафедри обліку, аналізу і оподаткування ЧДТУ
- Гончаренко І. Г. д-р н.держ.упр., професор, завідувач кафедри фінансів ЧДТУ
- Захарова О. В. д-р екон. наук, професор, професор кафедри економіки та управління ЧДТУ
- Коломицева О. В. д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економічної кібернетики та маркетингу ЧДТУ
- Smolarek Malgorzata Dr. PhD, заступник декана факультету прикладних наук, Суспільна Академія Наук, Краків
- Манн Р. В. д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри економіки та управління ЧДТУ
- Паламарчук Д. М. канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародної економіки та бізнесу ЧДТУ
- Пасенко В. В. канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародної економіки та бізнесу ЧДТУ

*Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

4. European Commission. Security Research Event. URL: https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/internal-security/innovation-and-security-research/security-research-event_en (Accessed 20 March 2023)

5. European Innovation Council. URL: https://eic.ec.europa.eu/eic-2023-work-programme_en (Accessed 20 March 2023)

6. European innovation scoreboard. European Commission URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard_en#european-innovation-scoreboard-2022 (Accessed 18 March 2023).

Рибалко-Рак Леся

к.е.н., доцент

Кужель Наталія

старший викладач

Цюпа Анастасія

здобувачка магістерського освітнього рівня

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Полтава, Україна

СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Прикладні аспекти альтернативного вибору та формування стратегій реалізації конкурентних переваг підприємства мають ґрунтуватися на результатах моніторингу та діагностики фінансово-господарського стану господарюючого суб'єкту та його споживчої привабливості, що можливо реалізувати в межах оцінки конкурентоспроможності.

Дослідження теоретико-практичних аспектів конкурентоспроможності започатковано в наукових доробках Адама Сміта («Дослідження про природу і причини багатства народів», 1786 р.), та набуло розвитку в працях Давида Рікардо, яким було введено поняття порівняльних переваг держав, що й до тепер є базисом основ теорії міжнародної торгівлі. В умовах сьогодення вітчизняними та іноземними нвуковцями створено методологію вибору альтернатив конкурентної стратегії підприємства, що відображено в дослідженнях І. Ансоффа, А. Марченко, Л. Шимановської-Діанич, О. Виноградової, Г. Козаченко, Т. Лепейко, М. Рогози, М. Книша, А. Дайана, Ф. Котлера, Ж.-Ж. Ламбена, Г. Мінцберга, М. Портера, А.Дж. Стрікланда, А.А. Томпсона і інших. Стратегія конкуренції підприємства є основою конкурентної поведінки на ринку і визначає напрями забезпечення переваг над конкурентами, тому її дослідження лишається важливим і своєчасним у сучасних ринкових умовах господарювання.

Гостра конкурентна боротьба супроводжується постійною прогресуючою появою, як на внутрішніх, так і на зовнішніх ринках, значної кількості конкуруючих підприємств, динамічним зростанням вимог ринку до підприємств, які займають його частку, це змушує суб'єктів господарювання систематично розвивати і акумулювати свій стратегічний потенціал, знаходити можливі альтернативи ефективного використання власних резервів та

потенціалу, створювати інноваційні конкурентні переваги та формувати сучасні конкурентні стратегії [1].

Існують різноманітні підходи до трактування конкурентної стратегії, які різнобічно доповнюють та в різних контекстах розкривають сутність поняття. Найбільш поширеними та узгодженими із них є такі. Зокрема, В. Павлова визначає конкурентну стратегію як таку, що концентрується на діях та підходах, які пов'язанні із управлінням та спрямовані на забезпечення успішної діяльності в одній специфічній сфері бізнесу – стратегічній зоні [2]. М. Портер зазначає, що конкурентна стратегія спрямована на те, щоб зайняти стійку і вигідну позицію, яка дасть змогу організації протистояти натиску тих сил, які визначають конкурентну боротьбу в галузі [3].

Якщо розглядати процес формування конкурентної стратегії, то слід зауважити, що він являє собою процес поетапного моделювання, за якого визначається та встановлюється взаємозв'язок конкурентоспроможності підприємницької структури із факторами зовнішнього і внутрішнього середовища функціонування. Переважно, основними етапами формування конкурентної стратегії є такі: визначення місії й цілей діяльності підприємства, аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища, визначення мети формування стратегії та її ключових завдань, аналіз стратегічних альтернатив та вибір стратегії, планування реалізації стратегії та її безпосереднє впровадження, проміжний та підсумковий контроль та аналіз ефективності обраної стратегії.

На вибір конкурентної стратегії підприємства впливає низка чинників, які потрібно враховувати суб'єкту управління, такими чинниками є: поточна ситуація на ринку, типи конкурентів, фаза життєвого циклу підприємства, сильні та слабкі сторони діяльності підприємства, його можливості та загрози, забезпечення її якості тощо.

Найбільш поширеними видами конкурентних стратегій, що обираються в якості альтернатив суб'єктами господарювання є такі [4]:

стратегії скорочення – стратегія ліквідації, «збору врожаю», скорочення витрат;

стратегії диверсифікаційного зростання – стратегія центральної диверсифікації, горизонтальної диверсифікації;

стратегії інтегрованого зростання – стратегія зворотної вертикальної інтеграції, стратегія йде вперед вертикальної інтеграції;

стратегії концентрованого зростання – стратегія посилення позицій на ринку, розвитку ринку, розвитку продукту.

Конкурентоспроможність підприємства відображає становище суб'єкта господарювання в конкурентному полі, в просторі і часі, тобто є динамічною величиною, яка постійно змінюється під впливом внутрішніх та зовнішніх чинників. За сучасних ринкових умов конкурентна боротьба фактично перетворюється в боротьбу стратегій, а реалізація конкурентних стратегій характеризує конкурентоспроможність підприємства.

Висновок: розробка ефективної і дієвої конкурентної стратегії є складним і багатоаспектним процесом, ключовою передумовою досягнення сталого розвитку підприємства. Реалізація конкурентної стратегії на засадах системного та ситуаційного підходів, що передбачає комплексну та своєчасну реакцію

суб'єкта управління на відхилення від цільових орієнтирів, зміни чинників зовнішнього й внутрішнього середовища, дозволить підприємству сформувати та розвинути власні конкурентні переваги і забезпечить їх практичну цінність.

Список використаних джерел

1. Кузнецова І. О. Сучасні підходи до формування конкурентної стратегії організації. Методологія та практика стратегічного управління розвитком сучасних організацій : монографія. за ред. І. О. Кузнецової. Одеса: ОНЕУ, 2016. С. 24–34.
2. Павлова В.А. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка та стратегія забезпечення: Монографія. Дніпропетровськ: ДУЕП, 2006. 276 с.
3. Портер М. Стратегія конкуренції: Методика аналізу галузей і діяльності конкурентів / пер. з англ. А. Олійник, Р. Сільський. Київ: Основи, 1997. 390 с.
4. Смерічевський С. Ф., Ареф'єва О. В., Пілецька С. Т. Формування стратегічних рішень при управлінні змінами на підприємстві. Бізнес Інформ. 2022. № 6. С. 108–117. URL: https://www.businessinform.net/article/?year=2022&abstract=2022_6_0_108_117. (дата зверення: 5.03.2023)

Старушенко Галина

к.т.н., професор

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Дніпро, Україна

УЗАГАЛЬНЕНА ЦИФРОВА МОДЕЛЬ ОПТИМІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ

Класичною моделлю розрахунку оптимального розміру замовлення є модель Харріса – Уілсона (Harris – Wilson) [1, 2], яку називають також моделлю Economic Order Quantity (EOQ), або основною чи класичною моделлю.

Аналітичне співвідношення для обчислення оптимального розміру партії товару, яке називається формулою оптимального запасу, або формулою Харріса – Уілсона, записується у вигляді:

$$q = \sqrt{\frac{2sd}{h}}, \quad (1)$$

де позначено: s (у. о.) – організаційні витрати на одну партію товару, які не залежать від розміру поставки; d (одиниць товару на рік) – інтенсивність попиту, що вважається постійним і безперервним; h (у. о.) – постійні витрати на зберігання одиниці запасу товару за рік; q (одиниць) – постійний розмір однієї партії товару; вважається, що партія товару надходить миттєво в той момент, коли виникає його дефіцит.

Формула класичної моделі (1) виведена при низці припущень і обмежень, тобто описує деяку ідеалізовану систему та умови її функціонування. Обмеження моделі при її практичному використанні детально проаналізовані в книзі [3, с. 125, 126]; на них указував також і автор публікації [2]. У цьому зв'язку є доцільним узагальнення моделі Харріса – Уілсона на більш загальні випадки вихідних даних.

ЗМІСТ

СУЧАСНІ ТРЕНДИ ГЛОБАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

<i>Босовська М., Полтавська О., Домище-Медяник А.</i> Трансформація форматів стратегічного партнерства суб'єктів туристичного сектору в контексті глобальних викликів	3
<i>Іванов Ю., Іванова О.</i> Особливості узгодженої антикризової податкової політики ЄС в енергетичній сфері	6
<i>Іванова М., Швець В., Щербина Є.</i> Врахування тріади сталого розвитку при оцінюванні рівня конкурентоспроможності регіонів.....	9
<i>Кібальник Л., Леценко М.</i> Вплив пандемії COVID-19 на економічний розвиток країн світу	11
<i>Петкова Л.</i> Міжнародні стратегії в умовах гео економічної фрагментації.....	14
<i>Шлапак А.</i> СОТ крізь призму асиметрій регулювання міжнародної економічної політики	17
<i>Балак І.</i> Глобалізація та регіоналізація як сучасні тенденції розвитку світової економіки та міжнародних відносин	19
<i>Глазова А.</i> Особливості тренду цифровізації як конкурентного фактора гео економічного позиціонування країни	22
<i>Rakulina A., Levchenko V.</i> Sustainable development and the circular economy: a path to economic prosperity	24
<i>Пасенко В., Айдин Новруз огли</i> Сучасні виклики формування міжнародної енергетичної безпеки в умовах політичної нестабільності.....	27
<i>Фролова Н.</i> Заходи податкової політики країн-членів ОЕСР в умовах міжнародної енергетичної кризи: висновки для України	30
<i>Чалюк Ю.</i> Суспільство 5.0 – новий етап глобалізації.....	32
<i>Гамов М. (наук. керівн. Н. Резнікова)</i> Таксономія державних масштабних суб'єктів в умовах геополітичних трансформацій.....	35
<i>Грод М.</i> Роль зеленої економіки у здійсненні соціотехнічних переходів: висновки для розвитку циркулярних процесів.....	38
<i>Гусарова К.</i> Політекономія зеленого переходу в європейському і американському дискурсі	41
<i>Novytska M.</i> Prerequisites for the digital development of the national economy	45
<i>Філюк М., Іщук Л.</i> Причини світової інфляції та її наслідки	47
<i>Шепель О.</i> Досягнення цілей сталого розвитку в контексті міжнародної трудової міграції.....	48

СТРАТЕГІЇ ПОСИЛЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ ТА ЇЇ РЕГІОНІВ

<i>Коцій О., Кльок Є.</i> Відновлення та забезпечення конкурентоспроможності України у повоєнний період.....	52
<i>Пирог О.</i> Товарна імпортозалежність України від росії та перспективи подолання	54
<i>Yahelska K.</i> Trends of Ukrainian marketing in war conditions: a strategic view ..	57
<i>Яровенко Т.</i> Міжнародна конкурентоспроможність України у кризових умовах	60
<i>Біловодська О., Тищенко Д.</i> Розподільчі центри в Україні: переваги та недоліки створення	63
<i>Василишина Л.</i> Стратегічні програми конкурентоспроможності економіки України в умовах війни.....	66
<i>Королюк Т., Довженко А.</i> Підвищення конкурентоспроможності національної економіки в умовах індустрії 4.0	70
<i>Лещенко М., Кик Т.</i> Особливості економічного співробітництва України з країнами Балтії	73
<i>Паламарчук Д.</i> Енергоефективність в житловому секторі України	76
<i>Чайка І.</i> Теоретичні аспекти формування концептуальної моделі функціонування ЗВО.....	78
<i>Чемчикаленко Р.</i> Перспективи збереження та подальшого розвитку вітчизняного туристичного бізнесу в умовах війни	81
<i>Тригуба В.</i> Стійкий розвиток підприємств з виробництва литих деталей: особливості та зв'язок з цілями сталого розвитку	83
<i>Миросєді О. (наук. керівн. І. Панова)</i> Економічні проблеми регіонів України та роль міжнародного економічного співробітництва у їх подоланні.....	85
<i>Потьомкін М.</i> Глобальний економічний розвиток конкурентоспроможності та прибутковості переробних підприємств.....	88
<i>Самойленко Д., Смирнова Т.</i> Економічні перспективи України на шляху євроінтеграції в умовах військового стану	90
<i>Сотніков В. (наук. керівн. І. Цуркан)</i> Соціальний захист українців в умовах війни.....	93

ІНТЕГРАЦІЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В ГЛОБАЛЬНИЙ ПРОСТІР: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

<i>Коробчук Т.</i> Бізнес-архітектура банку: теоретичний аспект	96
<i>Natoniuk V.</i> Fintech and financial inclusion in Ukraine: a key to global integration	98
<i>Орлик О.</i> Розвиток та проблеми функціонування фондових бірж	101
<i>Поліщук В.</i> Особливості застосування цифрових технологій на ринку фінансових послуг в умовах військового стану.....	104

Чиж Н. Роль регуляторних органів у забезпеченні стабільності банківської системи.....	107
Колотило А., Козут-Ференс О. Аналіз складу та структури держбюджету України в контексті світових економічних та геополітичних змін	109
Rakulina A., Stepanenko V. The development of financial intermediation in Ukraine at the current stage of economic transformation	112

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Гавриленко В., Гавриленко Я. Цифровізація міграційних потоків в Україні	115
Чиж В. Обліково-економічне забезпечення економічної безпеки підприємства в умовах цифрової економіки	117
Бразілій Н. Необхідність та передумови цифровізації системи обліку і звітності в Україні в сучасних умовах господарювання.....	120
Бразілій Н., Конюшенко І. Окремі підходи до питань цифровізації в сфері оподаткування підприємницької діяльності в Україні в сучасних умовах господарювання	122
Гриліцька А., Поліщук А. Екологічний облік як функція управління еколого-економічним розвитком	125
Демиденко С., Бондаревська Т. Переваги та недоліки бухгалтерського аутсорсингу в умовах цифрової економіки	128
Костяна О. Особливості оподаткування заробітних плат в Україні та Польщі.....	131
Крот Ю., Барвінок А. Блокчейн в бухгалтерському обліку	134
Крот Ю., Доценко Т. Сучасний аспект внутрішнього аудиту запасів на підприємстві.....	136
Кучерява М. Удосконалення інформаційного забезпечення управління ефективністю використання природних ресурсів України в контексті сталого розвитку	138
Мостовенко Н. Особливості оцінки ефективності функціонування банківських установ: методологічний аспект	140
Павловська І. Кількісний аналіз бізнес-процесів підприємств харчової промисловості	142
Пакуліна А., Літовка К. Управління витратами на розвиток персоналу підприємства	145
Пасенко В., Пересунько С. Переваги та недоліки спрощеної системи оподаткування.....	148
Пастернак Я. Актуальні питання організації обліку готівкових розрахунків.....	150
Байлова О. Бюджетування як стратегічний напрям розвитку аналізу і контролю на підприємстві	153

Голубецький П. Облікова політика щодо інноваційної діяльності підприємства: сутність та завдання.....	155
Кучерявий А. Регулювання операцій з віртуальними активами: європейський досвід та вітчизняна практика.....	158
Мінаєв Д. Використання електронних карт в обліку агродіяльності.....	160
Потьомкіна А. Економіко-математичне моделювання фінансового стану підприємств.....	163
Ревага О. Удосконалення обліку і контролю заборгованості в умовах електронних грошових трансакцій.....	166

ТЕХНОЛОГІЧНІ, ІННОВАЦІЙНІ ТА ІНВЕСТИЦІЙНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Захарова О., Козирєв Д. Інфраструктурні послуги як інструмент побудови розумного міста.....	168
Каліна І. Цифровий маркетинг як інструмент конкурентоспроможності підприємства.....	170
Лишенко М. Методологічні засади управління маркетинговим потенціалом розвитку підприємства.....	173
Потьомкін Л. Аналіз потенційних можливостей функціонування підприємств.....	176
Жарінова А., Ковбаско О., Кузнецова Т., Струнгар А. Деякі аспекти використання постійних ідентифікаторів академічних заходів у міжнародних платформах конференцій.....	179
Зоря О., Мауер Д., Самар О. Проблеми інвестиційно-інноваційного розвитку аграрної сфери держави в сучасних умовах.....	183
Загоруйко І. Модель взаємодії арбітражерів та вітчизняних господарських суб'єктів.....	185
Боровик Т., Палієнко А. Конкурентоспроможність закладу вищої освіти в умовах сучасних викликів.....	190
Дронова Т. ІТ-технології – маркетинговий інструмент просування в електронній комерції.....	192
Крупський О., Стасюк Ю. Комікс як рушій формування економічної культури суспільства.....	194
Муштай В. Нейромаркетинг як напрям інноваційного туристичного маркетингу.....	197
Остряніна С., Єгоришев І. Основні етапи формування та вдосконалення організаційної структури на підприємстві.....	199
Пакуліна А., Шумаков Б. Проблеми зайнятості молоді на ринку праці в умовах воєнного стану.....	202
Пасенко В., Крот Ю., Павелко Я. Інновації як показник підвищення конкурентоспроможності України.....	204
Пікулик О. Інновації та дослідження в країнах ЄС в умовах сучасних безпекових загроз.....	206

Рибалко-Рак Л., Кужель Н., Цюпа А. Сучасні інноваційні особливості формування конкурентної стратегії підприємства	209
Старушенко Г. Узагальнена цифрова модель оптимізації управління запасами.....	211
Стешенко Л. Туристичний портал міста як інструмент комунікативного менеджменту	214
Барвінко В., Устік Т. Підвищення ефективності використання маркетингового потенціалу підприємства біологічної галузі	216
Бородай Д. Теоретичні засади управління інноваційним розвитком підприємства	218
Головко Л. (наук. керівн. Л. Петкова) Міжнародний бізнес в умовах глобальних викликів	221
Гуріков О., Устік Т. Особливості та алгоритм формування маркетингового інструментарію торговельного підприємства в умовах динамічного конкурентного середовища.....	224
Духно Д., Устік Т. Інноваційні підходи у формуванні моделі маркетингу відносин в банківській сфері.....	226
Лисянський С., Устік Т. Організація та вдосконалення цифрових маркетингових стратегій на ринку ветеринарних препаратів	229
Назаренко С., Устік Т. Конкурентні стратегії щодо формування інноваційно-інвестиційного потенціалу аграрних підприємств	231
Петренко О., Криворот В. Сутність, складові та етапи маркетингової концепції управління розвитком підприємства.....	233
Чайка М. Теоретичні основи управління конкурентним розвитком аграрних підприємств	237

Наукове електронне видання

X МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

СТРАТЕГІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ:
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ

23 березня 2023 року

м.Черкаси

В авторській редакції

Технічний редактор *Давиденко К. В.*

Гарн. Times New Roman. Обл.-вид. арк. 18,15. Зам. № 23-21.

Черкаський державний технологічний університет
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 896 від 16.04.2002.
бульвар Шевченка, 460, м. Черкаси, 18006.

Редакційно-видавничий відділ ЧДТУ
red_vidav@chdtu.edu.ua